

DEO OPTIMO MAX.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manē discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimā mensis
Januarii, anno Domini M. DCC. LIV.

M. JACOBO GOURLEZ DE LA MOTTE,
Doctore Medico, Præside.

An suis in Ictero Venæ-sectioni locus?

ICTERUS ab animalculo quod græci *ικτερις* vocarunt, arquatus morbus ab arcu cælesti cujus colores imitari dicunt, aurigo ab auro, à nonnullis etiam morbus regius appellatur, quod, (si Celfo fides) lasciviis, cantu, delitiis, mulsâ, vitâ curis solutâ, in aulâ curetur; in gratissimas enim amicorum colloctiones, seu in læta pascua & prata variorum flosculorum stellulis ridentia, & amoenissimis cincta fluminum flexibus deducendum esse ictericorum animum censet Medicus Cicero; nonne potiori jure sic regius vocaretur ille morbus; quod regum turres sæpius quàm pauperum tabernas frequentet propter aulicam intemperantiam, gravioreque curas; Quidquid sit provariâ effusæ bilis indole, nativum cutis colorem permutante, icterus flavus est aut croceus, herbidus aut niger; icterus ruber non ineptè potest admitti, ubi rubentibus maculis corporis facieque potissimum superficies deturpatur; & tunc ab æstuante hepate bilis ardescens feracissimo ducit originem, nec rarior est icterus ex crapulâ inebriante. Sunt etiam qui phlegmaticam virginum pallentium cachexiam, icterum album appellarunt. Has omnes diversas icteritiæ cachexiæ species curare, iisque solertèr mederi quicumque exoptat, indicationibus, non quæ magis occurrunt, sed quæ magis urgent satisfaciat sedulus observator.

I I.

AB errore bilis nemo non affirmat icterum procreari. In cholera-morbo, per orgasum bilis essetæ, hujusque ad cutanea vasa propagationem & diffusionem, priore morbo sæpius superflite, icterus est symptomaticus. Ob putrescentem aeris vel alimentorum naturam bili insidiantem, aliquandò epidemicus & castrensis grassatur icterus; per crism febrium acutarum nonnumquàm criticus deprehenditur icterus, urinis naturaliter coloratis, dejectionibus similiter ex naturæ voto remanentibus. Sic Hippocrates (a) quibuscumque per febres die 7°. aut 9°. aut 14°. Icterus incidit bonum est & salutare, nisi tamen obduruerit dextrum hypochondrium, quod rarò accidit propter salutes in febrili motu Naturæ conatus; icterus etiam à veneno exhausto observatur; apud Galenum unus è domesticis Imperatoris, venatui viperarum præpositus, cum à viperâ demorsus esset, in icterum incidit porraceum à coagulatâ & densatâ bile, & theriacæ hanstu restitutus est. Ut plurimum icterus pendet ab obstructione & stasi, quæ quidem frequentissimè ab hepatis viscerumque abdominalium capillaribus, viam bili sternentibus impeditis, trahunt originem; cystis fellea quandòque humore vel calculo turgida vicinas partes adurit, croceo colore commaculat, undè dolor ardor, sitis, brevis tota hepatis substantia laborat obstructione, *Fervens difficilis bile met jecur*. Bilis, saponaceæ virtutis quæ præstantissima est, ubi degener, sale pungit, oleo densat, vasculorum turbatur systēma, languet secretio. Qui per propria colatoria.

(a) Aphor. 64.

* M. Joannis-Baptista-Ludovici Chomel.

A

excernendus erat humor, præclusa viâ cæspitans, alienas sedes occupans, brevis totum insicit corpus; indecorus color in facie primum conspicitur dilucidiorque apparet; hujus quippe cutis rara est & tenella, in locis quos alluunt venæ numerosiores, maximèque in albis oculi partibus ob plurimas quibus irrigatur venulas adnata tunica, quod etiam ob ingenitum candorem flavus color conspectior est; nec mora brevique spatio universa cutis hæcæ flavedine imbitur. Hisce signis adjungit se comes individua mentis sensuumque hebetudo, mæror absque manifestâ causâ, insomnia turbulenta, ingens corporis, maximè cum id moveretur, segnities, difficilis spiritus, oris amaror adest, qui *redundantiâ bilis æruginosi sunt, iis amara sunt omnia*. Ictericæ cachexiæ color flavus quando in nigriorem vergit, indurationemque hepatis junctam habet, & tunc fluviescit est eventus, in hæcicam terminatur. *Nunquam lien, flavum icturum fecit, jecur sæpe nigrum, tameis hic non aquæ per omnia niger est, ut is propter affectum lienem gignitur (a)*. Alvi ac vesicæ excrementa diversa sunt pro multiplicibus, implicitis diversisque causis. Si morbus regius pendet à stagnante & exundante bile, ut in epimedica castrensi constitutione, vel criticâ cachexiâ, fæces atque urinæ plurimâ bile perfunduntur, turbantur, nigrescunt; si autem originem habeat vel ab induratione vel ab obstructione hepatis, pori choledochi, &c. lienis, &c. . . urinæ quidem fluunt & itâ crocæ, ut demersa linteamina eodem inficiantur colore, sed segnescit alvus monitoriæ bilis stimulo minus benè lacessita, undè Hippocrates ictericis tribuit ventres reluctantes; paucula autem quæ egerûntur excrementa bilis tingentis defectu albidâ sunt, cretacea, nullâ flavi humoris in alvum illapsâ parte. Corpus pruriginosum est, calor in naribus exiguis & mordax percipitur, sævit dolor circâ scrobiculum cordis in latere dextro, tormina circâ idem latus debacchantur sævissima; si febris morbo regio superveniat, malum est. Melius est enim morbum regium supervenire febri; qui ad nigredinem vergit icterus in marasimum, erysipelas malignum, sphacelum vel in hæmorrhagias degenerat molestissimas, hydrops etiam iis insidiatur quibus aurigo longa gravisque fuit.

L I I.

tum ob sal medium, quo turgent, minerale in lentis humoribus dissolvendis, in obstructione vasorum referendâ, promovendisque cujuscumque generis evacuationibus; at in ictero profunt ubi ad resolutionem vergit obstructio iterque sternitur liberius, si verò id genus remedium ab initio usurpatur, verendum ne astringenti virtute, quâ pollent aquæ martiales, hæc solâ agant. Quod verò ad aquas spectat thermæ sulphure vitriolico præditas cavendum ne his exhaustis ardeant viscera: non magis probanda est eorum methodus qui cum electuariis, extractis, martialibus, aloeticis, drastis, retribus, absorbentibus rem absolvere gloriantur; Hippocrates in Libro de ratione victû in acutis, de ictericis agens, ait: *Morbis fit cum bilis commota sub cuius veniuntur, quæ si minus noverit vir idiota in insanabiles morbos incidit ager, solent enim morbi ex parvis occasionibus magni ac diuturni fieri . . . ictericos non purgare oportet, nam periculum expones, & nihil juvabis . . . quæ pharmaca purgant bilem aut pituitam in his periculum constituitur, & culpa medentibus imputantur.* Idem Medicinæ dictator quando curationem morbi regi docet, *corpus, inquit, balneis calidis extrinsecus emolliendum est, alvus verò vesica madefacienda . . .* Ictero igitur adversantur cathartica, favent emollientia. Boerhaavium si audiamus, moles concreta obstructionis fons & origo non sanatur tantum dilutione & attenuante fluido permixto, moto, educatâque coagulante causâ, requiritur vasorum motus cum liquoribus motis consentiens, conspirans, reciprocans, hunc autem motum conciliant ea quæ distendentes causas temperant, imminuuntque; hæc autem motum conciliant ea quæ distendentes causas temperant, imminuuntque; causæ distendentes arterias capillares, sunt, sanguis illas replens & actio cordis urgens sanguinem indefinenter in arterias jam plenas, jam humore turgidas. Quis in ictero non fatebitur obstructionem? Quis huic tanquàm urgentiori non occurret? Quis anceps hærens ad venæ-sectionem non fugiet & ab initio?

I V.

SANGUINEM incisâ venâ mitti novum non est sed nullum penè morbum esse in quo non mittatur novum est . . . viscerum morbi & qui onere nocent venæ-sectionem exposcunt . . . fatiùs est primùm levare ægrum, id est sanguinem mitti quàm perpurpare (a). « Inter varias viscerum abdominis ægritudines quæ onere nocent, & in quibus fatiùs est primùm levare ægrum quàm perpurpare, nulla est obstructio frequentior, periculi magis plena. Bilis ex sanguine venoso per hepatis fabricam idè secernitur, ut chylo ex ventriculo egresso affusa, saponaceâ indole quâ pollet, miscelâ adèd necessariâ apta reddat glutinosâ, lenta omnia comminuat, & attenuet. Sic ad imitationem naturæ bile utuntur, saponis instar, qui sericeas vestes à sordibus repurgant; tenacissima pigmenta bile diluunt pictores, ut æquabilissimè possint diduci, tantam habet efficaciam bilis! At quòd necessaria magis est ad attenuandos succos bilis, eò plus periculi inest ex illius tardatâ actione, levius quæcumque de causâ; idem sæpè fert vulnus & opem. In ictero interior facta bilis, minus benè suo munere fungitur, ingesta ventriculum & intestina obducunt, accumulantur, in majorem & pejorem tenacitatem degenerant. Irreitur peristalticus intestinorum motus, in capillaribus hærens cespitat sanguis, vasa nimium distenta & plena ubi diutius repleta manent, de motu suo deperdunt, elaterem amittunt nativum; sic in urinæ suppressione diù distenta vesica, omnem contrahendi se vim amittens, sphacelo, vel resolutione afficitur. Sic in anfractuosa cerebri substantiâ capillaribus arteriis sanguine nimium distentis, adeest hæmiplegia, vel mors subitanea; sic in obstructione hepatis & ictero, viscus illud stupendâ mole quod eximium adèd in abdomine spatium obtinet, quod singulari & tam erudito apparatu conflatum videtur, brevi ingurgitur, robur amittit debitum, nisi dùm adhuc stasis adest, malum præsentiat, huicque citissimâ efficaciorique viâ succuratur, provideaturque. Unicum verò remedium quod hanc stasim, quod hanc plethoram tollit in sanguinis missione reperitur; citò & securè per venæ-sectionem minuitur liquidorum moles, elevatur vis quâ cor sanguinem in arterias pellit fortiusque cogit, minuuntur distendentes causæ, obstructionis itaque præcipua causa venæ-sectione tollitur, daturque deinceps liberior appulsus medicaminibus saponaceis, diluentibus, resolventibus, martialibus, tonicis.

(a) Celsus, cap. X, lib. 2.

OPINIONI nostræ plurimi nec infimioris notæ authores adversantur, & in icteri curatione venæ-sectionem locum non habere putant. Secundum Ethmullerum, vomitoria, martialia, amara totam absolvunt paginam; Willis inchoandam esse icteri curationem cum vomitorio (foliis Asari) affirmat: colici doloris prolem, est Icterus agnoscit Sydenhamius, solo rhabbaro purgandum esse suadet, ubi verò icterus perse invadit, colicæ neutiquam prægressâ, *cholagoga*, quæ per alvum bilem subducunt ægro exhibenda esse autumat. Germanorum Hippocrati, Hoffmanno, si fides (a) » venæ-sectiones » in ictero præservandi potius quam curandi fine habent locum. (*Addit insuper*) » mia enim sanguinis redundantia circularem fluidorum motum, qui in hepate semper tardior est, magis imminuendo, ad morbos hepatis ingignendos multum omnino contribuit. « His clinicorum, clarissimorum licet, autoritatibus non movemur, magni Hippocratis, Cœlii Aureliani, Boerhaavii præceptis imbuti experientiâ & observatione confirmati. Cathartica vomitoria, amara & omnia *incendiaria* remedia initio præferim, idè reformidamus quòd Icterus obstructionis, colici doloris, hepatis schirri cum sit vel effectus & soboles, vel causa, nihil non à catharticis metuendum sit. Idè mitius sanguinem in ictero, quòd, cum ipsomet Hoffmanno, pro certo tenemus redundantiam sanguinis imminuere circularem motum in hepate, & morbis in eodem viscere procreandis ansam præbere; misso igitur sanguine, secretio quævis evadit liberior, excretio juvat, augeat circularis motus. Itaque & præservandi & curandi gratiâ venæsectio locum habet in ictero. Reverâ tamen si sanguis mitteretur in Ictero largiori manu, circularis motus imminueretur; sed hunc detrahi ventilationis gratiâ suademus; nec in quâvis Icteri specie. Instabunt forsân nonnulli, & nobis ipsis Hippocratem objicientes, ubi materia turget, movendum esse, & quòd natura vergit ed ducendum esse asseverabunt; bilem in ictero turgescere, exundare clamabunt, catharsimque imperabunt. Bilis quidem in ictero exundat, effunditur; sed non turget, nec in primis viis degit, fluidaque tunc reddere corpora, purgare est; periculi plena Medicina foret, quæ tumultum sedare nata, hunc de novo excitaret, ubi turbas ad menses, ad annos sæpissimè excitavit, vel morbus pertinax, vel temeraria & inconsiderata medicatio; aliunde bilis in ictero incusatur, dum obice sanguis torquetur, quod salutaris in eo morbo probat hæmorrhoidum fluxus; humores peccare creduntur, organa onere peccant & obruuntur; tandem si quid unquam autoritatis habet effatum illud, principiis obsta, ceterè in Ictero, in quo obstructione ab initio morbi spretâ, adhibitæque catharsi, schirro induratur hepar, abcessu putrescit, ulcere colliquatur, marasmo consumitur, sphacelo percutitur, hydropè rumpitur, dum missio tempestiva sanguinis, hæc longiùs propulsasset mala.

Ergò suus in Ictero Venæ-sectioni locus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI

M. Joannes-Baptista Thurant.

M. Ludovicus - Petrus - Renatus
le Thieullier, Regis Consultarius
& in Majori Consilio Medicus ordinarius.

M. David Vassa.

M. Honoratus Petiot,

M. Petrus - Ludovicus - Maria
Malouët,

M. Josephus Seron, Regis Consultarius
& Rei Tormentaria Medicus ordinarius, necnon Rei
Herbaria Professor.

M. Ludovicus - Anna Laviolette,
Censor Regius.

M. Alexander-Dionysius Dienert.

M. Thomas-Renatus Gafner.

Proponebat Parisiis AMABILIS CHOMEL, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis
Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1754,

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1754